

الحمد لله على احسان العظمى والصلوة على محمد وآله

کتابخانه خطاطی

بار دیگر شهر کاوش و تحقیق خوشی آید

در مطبع مسیحائی تباهام مسیح الزمان جلیط طبع پوشید

[illegible]

فول ربه بولست سزا زنده ربح خبر بد تا زنده
که بود با شمر بعباس بصل منتهی حرمی زین برگاه
منعت ز ربح و نصیب الوقت تعصم که بد فوری خط
ترتیب و تخصیص مجروح و ذوق و طاقت حصر مقصود
و معیشت اگر چون عقیده مقام حضرت لفظ العبد
برتر از اخص است که مستثنی از اشیاء است البته
رسد اما این بد فرج و یا خصص خود را با صبر
معاذت خاندان حضرت زاده بر آن زاری است
بقیة عالمی نخواهد بود سوال
بر تقدیر و رجوع بقیت
بر اهلین از
لفظ
بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين ثم لعاقبة القسرين اهل الصلوة على رسوله محمد وآله وصحابة جميعين اما
بعد فبذا مختصر مضبوط في التجميع في محبات الخیر علی تریب اذ کافیه مدونا و مفصلا
بمسببة و فخر من اصول الاصله فی جمیع مسائلها من غیر تعین لاداء لیسئل المسائل
و من استدی عن فهم المسائل و منتهی بیدایه الخیر جاء ان یکیدی لمدی تعاقبها من
و رتبة علی الصدقة و ثلثه فاسم و حوائج متفرقة من الملک العزیز العلامه اما الله ففی السائل
التي سجد تقديما للوقوف المسائل علیها و فيها فصول ثلثه فصل الاول من اصول الخیر
بها احوال و اخرها کلام التلک من الاعراب لئلا یکره فی کسب بعضها مع بعض و اخرها من

[illegible]

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

والجواب يا المكسورة ما قبلها ونخص بجمع المذكور السالم والواو عشرون مع انواتنا
تقول جاءني مسلمون عشرون والوال رايته مسلمين وعشرين الى مال مررت
بمسلمين وعشرين الى مال اعلم ان نون التثنية مكسورة ابدادون الجمع مفتوحة
ابداءوا بفتحها سقطان عند الازالة فخرجوا في غلما زيدا وسلموا سابع ان يكون
الرفع بتقدير لفضته ونصب بتقدير مضته وكسبه بتقدير الكسرة ونخص بالمقصود
ما في آخره الف مقصورة كعصا وبالعصاف الى باب الحكم فجمع المذكور كغلامي
تقول جاءني عصا وغلماي ورايت عصا وغلماي ومررت بعصا وغلماي
الثامن ان يكون الرفع بتقدير لفضته واجر بتقدير الكسرة ونصب بفتحها
ونخص بالمقصود ما في آخره يا ما قبلها مكسورة كالتقاضي تقول جاءني لقا
ورايت التقاضي مررت بالتقاضي التاسع ان يكون الرفع بتقدير الواو ونصب
والجواب يا لفظا ونخص بجمع المذكور السالم ايضا فالجواب في سلمى
تقديره سلموى جمعت الواو والياء والاولى ساكنة فقلت الواو ياء وعشت
الياء في الياء وابدلت لفضته بكسرة لمناسبة الياء فصار سلموى ورايت
سلموى ومررت بسلمى **فصل الاسم المعرب على ضربين منصوب وهو المثنى فيه**
سببان او واحد يقوم مقامهما من الاسباب التي تسمى الاسم مثنى وكله ان ينيل
الحركات الثلاث مع النون فيقول جاءني زيد ومررت بزيد و
غيره وثنوا في ثبائنا او واحد منها يقوم مقامهما والاسباب التي تسمى

بي القعد الوصف والناثيث والهمزة والفتح والكسرة بالانث انون
 الزائد تان وزن الفعل ومكان الهمزة في القعد والناثيث ان يكون في موضع جزم
 ابدأ بقول جاني احمد ورايت انهم يفرقون ما كانا العملان في القعد والناثيث
 الى صيغة اخرى بتحقيقها وقد لا يجمع مع وزن الفعل صلا ويجمع مع العملية كقوله
 وجمع الوصف كالثاق وثقلت واخر وجمع اما الوصف فلا يجمع مع العملية صلا
 وشرطه ان يكون صفائي اصل الوضع فاسوة وارفعه من وزن ان صار افعال
 لا صلا في الوصفية وان يجمع في مرتب سبعة اربع منفرد مع اربعة منفرد ووزن الفعل
 لعدم الاصل في الوصفية اما الناثيث يانث وشرطه ان يكون على كسرة والكل
 المعنوي النحان ثلاثيا ساكن الاوسط غير محي مجز مؤنث كند لابل خفة والناثيث
 كزيب فسوة واه وجر والناثيث بالانث المقصورة محلي لمهودة كجاء منفتح حرفها
 القبة لان الانث قائم مقام السين الناثيث وازدنية بالهمزة فلا تعرب في منفتح
 منها الا العملية ويجمع مع غير الوصف اما العجبة فشرط ان تكون على نون او زائدة
 على ثمانية اربع كابر سيم وتلا ثمانية اربع الاوسط كسرة فقامت مع العملية وتوحي
 منفردا لسكون الاوسط اما الجمع فشرطه ان يكون على صيغة فتى الجمع ووزن
 يكون بحدان الجمع حرفان كساجد ووزن فتى فتى واثبات ولة احوط واسطساكن
 نيز قابل لها كصاح فضا ولة ولة نصف افعالها الما ولة ايضا قائم مقام السين
 ولة ولة ولة ان يجمع مرة اخرى يجمع العملية وكان يجمع مرتين اما الكسرة

[illegible]

فان اعمى است و لا يرى شيئا من الدنيا ولا الآخرة و لا يعرف الله تعالى و لا يعرف نفسه و لا يعرف ما هو عليه و لا يعرف ما هو له و لا يعرف ما هو في يده و لا يعرف ما هو في قلبه و لا يعرف ما هو في ربه و لا يعرف ما هو في خلقه و لا يعرف ما هو في كل شيء من شئ

[illegible][illegible]

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَكُونَا لَهُ شَاكِرِينَ إِلَّا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لِهَذَا إِنَّهُ لَكَنُاصِرٌ مُبِينٌ

فخرج الاول من سطح الانا سلمه وفتح الاول من سطح الشاذ فخرج من هم القافية نحو العاكس
 الالاس على نيل جبروا المشبهتين ليس بمرسند فخرجوا نحو ازيد قائما ولا جبروا على ان واد
 انجبر بعد التحواريد الا كما لم تقدم جبر على الالاس نحو قائم زيدا ونيت انجبر بان نحو ان قائم
 بطل العمل كما ريت في نذر الاشكاله ان انجبر على ان كانا منوتم على الالاس فاصلا فاشكاله ان
 بنى شمع وبيع فقلت ان نيت بنى انجبر ان لم يقصد ان في الالاس في الجبروت
 الالاس والجبروت في الالاس والاس في الالاس والاس في الالاس والاس في الالاس والاس في الالاس
 ويعبر عن الكسب في الالاس بان جبر وجبره لو تقديره نحو ان جبره ولو تقديره ولو تقديره
 في الالاس انما يقصد ان انجبر على ان انجبر على ان انجبر على ان انجبر على ان انجبر على ان
 نحو جاني غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه
 كيد ان المشاعه في غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه ولو غلامه
 صلوه ان قائم نذر الالاس فقلت ان انجبر على ان انجبر على ان انجبر على ان انجبر على ان
 نذر الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس
 في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس
 الصحيح او اسجركم في الصحيح الى ما لا يسلككم كسرت اخره وكنت كسرت اخره وكنت كسرت اخره
 ونحو ان الالاس فقلت كسرت اخره وكنت كسرت اخره وكنت كسرت اخره وكنت كسرت اخره
 ان في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس
 عملت في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس في الالاس

[illegible][illegible]

12

[illegible]

۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴
 ۱۵۹۵
 ۱۵۹۶
 ۱۵۹۷
 ۱۵۹۸
 ۱۵۹۹
 ۱۶۰۰
 ۱۶۰۱
 ۱۶۰۲
 ۱۶۰۳
 ۱۶۰۴
 ۱۶۰۵
 ۱۶۰۶
 ۱۶۰۷
 ۱۶۰۸
 ۱۶۰۹
 ۱۶۱۰
 ۱۶۱۱
 ۱۶۱۲
 ۱۶۱۳
 ۱۶۱۴
 ۱۶۱۵
 ۱۶۱۶
 ۱۶۱۷
 ۱۶۱۸
 ۱۶۱۹
 ۱۶۲۰
 ۱۶۲۱
 ۱۶۲۲
 ۱۶۲۳
 ۱۶۲۴
 ۱۶۲۵

[illegible][illegible]

المودع بالاله محمد و هو غير حاجز ١٢ ك قو

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

روزنامه جمعه ۱۱ دی ماه ۱۳۲۲

سی اعطی و ہوا

و میفرماید: «جملاً، اس ۱۲»

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

آمد و هم زنده بود و سرف و جگر آن را
ست برای آنکه العاد او را چیزی بدل نیست
و جاری است از العاد او را چیزی بدل نیست
و از سر سرف و جگر آن را بدل نیست
بهری مانی و هر زن آن را بدل نیست
نیز خوانند که آن را بدل نیست
و جمیع او را بدست و العاد او را بدل نیست
برای آنکه العاد او را بدل نیست
العاد از نفس و جگر آن را بدل نیست
اسم برایش که جگر آن را بدل نیست
قوله العاد او را بدل نیست
همیکه نزد او و در آن را بدل نیست
همیکه نزد او و در آن را بدل نیست
علی اسمی که جگر آن را بدل نیست
۴

[illegible][illegible][illegible]

— ۱۵۸ —

[illegible][illegible][illegible]

م
القدر
م

[illegible]

[illegible]

شتر برانصہ کے چھٹے اور نہترم : الکترسہ لالہ : انور فزا : "عمل خود لکھو" : مسجل

24

[illegible]

تو اہل بعضی صلی و بعضی زائد،

[illegible][illegible]

الملك الناصر
عبد الملك
نور الدين
الملك الناصر
عبد الملك
نور الدين

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

۱۲

بخوان زید قائم قدیمهما الکافه مقتضای العمل و حیثیندر فعل الافعال بقول انما
 قائم زید علم ان الکسوره لا تغییر معنی بحد بل نوکده اوان اغنیه مع ما بعد
 من الاسم و انحرى حکم المفرد و لذلک سبب الکه ان کان فی الابداء الکلام بخوان زید قائم
 و بعد القول بقول انما یقول انما بقوله و بعد الموصول بحورایت الذی یاری فی الکه
 و ان کان فی خبر الاسم بخوان زید قائم و یجب حیث یقع فاعلا بخوان ان یلقا
 و حیث یقع مفعلا بخورک بیت انک قائم و حیث یقع مبتدا بخور فدی انک قائم و حیث یقع
 مجرور بخور عجت من ان کبر قائم و حیث یقع مضافا الیه بخور عجت من طول ان کبر قائم و بعد
 لخوا لولک عندنا لکرم و بعد لولک لولک لان ما لغات ید و یجوز لمعطف علی اسم الکسوره
 بالرفع و نصب باعتبار محل و لفظ مثل ان یلقا قائم و عمر او عمر و علم ان الکسوره سبوز
 دخول الامر علی خبر و یخفف من جملة الاسم و یلقا ان کلما یو فی تعظیم صیغه جواز العاد و
 کقول تعالی و ان کل ما جمیع کذا محضون بخور و یجوز علی افعال المبتدا و اخر نحو
 قوله تعالی و ان کل من علیها ظن ان کلک کلک و کلک کلک و ان الکسوره
 یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها
 ان یلقا قائم و فعلیه بخوان ان یلقا قائم و یجب خول اسیر و سوف او قد او حرف
 انفی علی افضل کقول تعالی علم ان سیکون منکم مرضی و انهم لم یستمر اسمان و یجوز
 خبر ما و کان للتشبیخ بخوان زید فالاسد و سی مرتبه من کاف تشبیخ و ان
 الکسوره و انما فتحت لقدم الکاف علیما تقدیره ان زید اکالاسد و قد خفف

و بعد ان کان فی خبر الاسم بخوان زید قائم و یجب حیث یقع فاعلا بخوان ان یلقا
 و حیث یقع مفعلا بخورک بیت انک قائم و حیث یقع مبتدا بخور فدی انک قائم و حیث یقع
 مجرور بخور عجت من ان کبر قائم و حیث یقع مضافا الیه بخور عجت من طول ان کبر قائم و بعد
 لخوا لولک عندنا لکرم و بعد لولک لولک لان ما لغات ید و یجوز لمعطف علی اسم الکسوره
 بالرفع و نصب باعتبار محل و لفظ مثل ان یلقا قائم و عمر او عمر و علم ان الکسوره سبوز
 دخول الامر علی خبر و یخفف من جملة الاسم و یلقا ان کلما یو فی تعظیم صیغه جواز العاد و
 کقول تعالی و ان کل ما جمیع کذا محضون بخور و یجوز علی افعال المبتدا و اخر نحو
 قوله تعالی و ان کل من علیها ظن ان کلک کلک و کلک کلک و ان الکسوره
 یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها
 ان یلقا قائم و فعلیه بخوان ان یلقا قائم و یجب خول اسیر و سوف او قد او حرف
 انفی علی افضل کقول تعالی علم ان سیکون منکم مرضی و انهم لم یستمر اسمان و یجوز
 خبر ما و کان للتشبیخ بخوان زید فالاسد و سی مرتبه من کاف تشبیخ و ان
 الکسوره و انما فتحت لقدم الکاف علیما تقدیره ان زید اکالاسد و قد خفف

و ان کان فی خبر الاسم بخوان زید قائم و یجب حیث یقع فاعلا بخوان ان یلقا
 و حیث یقع مفعلا بخورک بیت انک قائم و حیث یقع مبتدا بخور فدی انک قائم و حیث یقع
 مجرور بخور عجت من ان کبر قائم و حیث یقع مضافا الیه بخور عجت من طول ان کبر قائم و بعد
 لخوا لولک عندنا لکرم و بعد لولک لولک لان ما لغات ید و یجوز لمعطف علی اسم الکسوره
 بالرفع و نصب باعتبار محل و لفظ مثل ان یلقا قائم و عمر او عمر و علم ان الکسوره سبوز
 دخول الامر علی خبر و یخفف من جملة الاسم و یلقا ان کلما یو فی تعظیم صیغه جواز العاد و
 کقول تعالی و ان کل ما جمیع کذا محضون بخور و یجوز علی افعال المبتدا و اخر نحو
 قوله تعالی و ان کل من علیها ظن ان کلک کلک و کلک کلک و ان الکسوره
 یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها و یخفف من جملة اسمها فی افعالها
 ان یلقا قائم و فعلیه بخوان ان یلقا قائم و یجب خول اسیر و سوف او قد او حرف
 انفی علی افضل کقول تعالی علم ان سیکون منکم مرضی و انهم لم یستمر اسمان و یجوز
 خبر ما و کان للتشبیخ بخوان زید فالاسد و سی مرتبه من کاف تشبیخ و ان
 الکسوره و انما فتحت لقدم الکاف علیما تقدیره ان زید اکالاسد و قد خفف

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

فصل في التفسير اي وان فامى كقول تعالى وسئل القرية اي اهل القرية
 كما كان اذ قلت لتفسيره اهل القرية وان انا تفسيره فامى فعل مضارع كقول تعالى وما نراه
 يا ابراهيم فلا نقابل قلت لان اكتب اذ لم يلفظ القول للمعناه **فصل** في ضرب اربعة
 ما وان وان فالاولى ان الحجة القيدية كقول تعالى ومما يفتقرون عليهم الارض بما
 رحبت اي جهاد قول الشاعر **شعر** ليرة المر يا زبيب الليالي في مكان ما بين
 لهذبا ما به وان نحو قول تعالى فان كان جوات قومك الا ان قالوا اي قومهم وان كقوله
 الاسمية نحو علمت لك قائم اي فاك **فصل** في حرف ا في المصاحف اربعة احوال اولها
 اولها اولها المصداق الكلام ومنها ما جعل على اهل ان دخلت على المضارع نحو ما
 ناكل ولو كان ان دخلت على الماضي نحو ما خرجت زيد او صنفه لا تكون تصنيف
 الا بحت بآفات لا دخل الا على الفعل كما مر وان وقع بعدها اسم في ضمائر
 فعل كما تقول لمن ضرب قوما بالزيدا اي بالاضرب زيدا وجها مرة كقوله بآفات المشركين
 حرف انتهى والاول حرف الشرح والاستفهام او حرف المصد ولولا معنى آخر هو
 امتناع الجملة الثانية لوجود المحبة الاولى نحو لولا علي لملك عمر وجنبه يحتاج
 الى تعليقين اولها اسمية بآفات **فصل** حرف التوق قد هي في الماضي لتعريف الماضي
 الى الحال نحو قد ركب لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 ولما تكرر في الماضي لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 بل قام زيد بقول قد قام زيد وفي المصدر للتفصيل نحو ان الكدوب

فانما قيل في التفسير اي وان فامى كقول تعالى وسئل القرية اي اهل القرية
 كما كان اذ قلت لتفسيره اهل القرية وان انا تفسيره فامى فعل مضارع كقول تعالى وما نراه
 يا ابراهيم فلا نقابل قلت لان اكتب اذ لم يلفظ القول للمعناه
 ما وان وان فالاولى ان الحجة القيدية كقول تعالى ومما يفتقرون عليهم الارض بما
 رحبت اي جهاد قول الشاعر
 ليرة المر يا زبيب الليالي في مكان ما بين
 لهذبا ما به وان نحو قول تعالى فان كان جوات قومك الا ان قالوا اي قومهم وان كقوله
 الاسمية نحو علمت لك قائم اي فاك
 اولها اولها المصداق الكلام ومنها ما جعل على اهل ان دخلت على المضارع نحو ما
 ناكل ولو كان ان دخلت على الماضي نحو ما خرجت زيد او صنفه لا تكون تصنيف
 الا بحت بآفات لا دخل الا على الفعل كما مر وان وقع بعدها اسم في ضمائر
 فعل كما تقول لمن ضرب قوما بالزيدا اي بالاضرب زيدا وجها مرة كقوله بآفات المشركين
 حرف انتهى والاول حرف الشرح والاستفهام او حرف المصد ولولا معنى آخر هو
 امتناع الجملة الثانية لوجود المحبة الاولى نحو لولا علي لملك عمر وجنبه يحتاج
 الى تعليقين اولها اسمية بآفات
 الى الحال نحو قد ركب لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 ولما تكرر في الماضي لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 بل قام زيد بقول قد قام زيد وفي المصدر للتفصيل نحو ان الكدوب

فانما قيل في التفسير اي وان فامى كقول تعالى وسئل القرية اي اهل القرية
 كما كان اذ قلت لتفسيره اهل القرية وان انا تفسيره فامى فعل مضارع كقول تعالى وما نراه
 يا ابراهيم فلا نقابل قلت لان اكتب اذ لم يلفظ القول للمعناه
 ما وان وان فالاولى ان الحجة القيدية كقول تعالى ومما يفتقرون عليهم الارض بما
 رحبت اي جهاد قول الشاعر
 ليرة المر يا زبيب الليالي في مكان ما بين
 لهذبا ما به وان نحو قول تعالى فان كان جوات قومك الا ان قالوا اي قومهم وان كقوله
 الاسمية نحو علمت لك قائم اي فاك
 اولها اولها المصداق الكلام ومنها ما جعل على اهل ان دخلت على المضارع نحو ما
 ناكل ولو كان ان دخلت على الماضي نحو ما خرجت زيد او صنفه لا تكون تصنيف
 الا بحت بآفات لا دخل الا على الفعل كما مر وان وقع بعدها اسم في ضمائر
 فعل كما تقول لمن ضرب قوما بالزيدا اي بالاضرب زيدا وجها مرة كقوله بآفات المشركين
 حرف انتهى والاول حرف الشرح والاستفهام او حرف المصد ولولا معنى آخر هو
 امتناع الجملة الثانية لوجود المحبة الاولى نحو لولا علي لملك عمر وجنبه يحتاج
 الى تعليقين اولها اسمية بآفات
 الى الحال نحو قد ركب لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 ولما تكرر في الماضي لايه اي قبل هذا واصل ذلك سميت حرف التوق ايضا
 بل قام زيد بقول قد قام زيد وفي المصدر للتفصيل نحو ان الكدوب

و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین

قد یصدق دان البجود فی تحلیل قدیمی تحقیق کتوله تعالی قد یعلم الله الحقین و کجور
 الفصل سیمینا بدین الفعل یقسم نحو کلامه احسن قد یحذف الفعل بعد قد عند التقرینة
 کقول الشاعر شعرا فیه الکسر فعل غیر ان رکابنا به لما تنزل رحلنا وکان قدین به
 و کان قد فی الفصل حرفا الاستفهام البقرة و مل ایضا صدر الکلام ثم تدخلان علی اب
 همیه کانت نحو زید قائم و فعلیه نحو قائم زید و دو خواص علی فعلیه کانت لان الاستفهام
 بالفعل اولی و قد تدخل البقرة فی مواضع الا یجوز دخول بل فیها تقول ازید ضربت
 و انضرب زید و هو انوک و ازید عندک ام عمر و او من کان و من کان و انوک و او
 ما وقع و لا تستعمل بل فی نبرة المواضع و منها نحو فصل حروف الشطر ان و لو
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین

صدر الکلام سیمینا بدین الفعل یقسم نحو کلامه احسن قد یحذف الفعل بعد قد عند التقرینة
 کقول الشاعر شعرا فیه الکسر فعل غیر ان رکابنا به لما تنزل رحلنا وکان قدین به
 و کان قد فی الفصل حرفا الاستفهام البقرة و مل ایضا صدر الکلام ثم تدخلان علی اب
 همیه کانت نحو زید قائم و فعلیه نحو قائم زید و دو خواص علی فعلیه کانت لان الاستفهام
 بالفعل اولی و قد تدخل البقرة فی مواضع الا یجوز دخول بل فیها تقول ازید ضربت
 و انضرب زید و هو انوک و ازید عندک ام عمر و او من کان و من کان و انوک و او
 ما وقع و لا تستعمل بل فی نبرة المواضع و منها نحو فصل حروف الشطر ان و لو
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین

و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین
 و اما الیها صدر الکلام ویدخل کلمات منها علی کلماتین فلیتبین کلماتین کلماتین

ی شد مقتضای ابدان لم یکن قبلها الف نحو اضرب واخرین واخرین
 وکسورة النحان قبلها الف نحو اضرب واخرین واخرین وفضل فی الام
 نهی والاستفهام وکسی الامیر من وازاد ان فی کل منها طلبا نحو اضرب واخرین
 وبل تضرب وینک تضرب و الا تری انما تضرب حمز قد دخل حسم وجر
 لوتوجه علی ما یكون مطلوباً للمستمع غالباً فارد ان لا یكون الاخر هم خالفاً عن حمی
 التکید لئلا یخلو اوله منه نحو والعدل افضل کذا و علم انه یجیب ضم ما قبلها فی جمیع
 المذكور نحو اضرب لیذل علی الواو المحذوفه وکسر ما قبلها فی النحاطبة نحو اضرب لیذل
 علی الیا المحذوفه وفتح ما قبلها فی ما عداهما ما فی الفرو فلان لوضم لا تبس
 بجمع الذکر وکسر لا تبس بالنحاطبة واما فی المثنی وجمع المونث فلان ما قبلها
 الف نحو اضربان واخرین و زیدت الف قبل لنون فی جمیع المونث
 لکراهته اجتماع ثلث نونات نون الضم و نونات کید و نون کید و نون کید و نون کید
 فی المثنی صلا وانی جمیع المونث لان الواو حُرکت لنون لم یبق خفیفة فلم یکن
 علی الاصل و ان اقتضاها کتبه یلزم التقاء الساکنین علی غیره و هو محذوف
 تمام شد بقصد تعالی

تمام شد بفضلہ تعالیٰ

